

MIROLJUB

GODINA: X.

SOMBOR, 2007.

BROJ 3 (39)

Dužionica

tradicija naših predaka duga 73 godine

Prva somborska Dužionica 1935. godine

Bandaš i bandašica sa sudionicima ove vrijedne manifestacije

Sabor HKUD »Vladimir Nazor« 2007.

Uspješan rad u godini 70. obljetnice

Svi sudionici rasprave, neki i na veoma emotivan način, pozitivno su ocijenili rad i djelovanje Društva smatrajući jubilarnu 70. obljetnicu jednom od najuspješnijih od postojanja

HNV zaduženu za kulturu Antoniju Čota, direktora NIU »Hrvatska riječ« Zvonimira Perušića, te predstavnike udruga iz Sonte i Bačkog Brega – Zvonka Tadjiana i Jozu Kolara. Izabrano je radno predsjedništvo Sabora, koje su činili – predsjednik Žiga Fratrić, članovi Vesna Čuvarđić i Damir Seremešić i zapisničar Hermina Malković. Potom je minutom šutnje odana počast za preminule članove Društva.

NIZ MANIFESTACIJA I GOSTOVANJA: Izvještaj o radu u proteklom razdoblju podnio je tajnik Društva Zoran Čota. Istaknuo je kako je godina između dva zasjedanja Sabora protekla u znaku obilježavanja jubilarne 70. obljetnice postojanja brojnim manifestacijama i događanjima

ma u prostorijama Hrvatskog doma, kao i prigodom gostovanja. Prošle smo godine sudjelovali na 40-im »Đakovačkim vezovima« u Đakovu, potom u Gari i Hercegsantovu u Mađarskoj, na »trojnom susretu« Podunavskih dana u Bezdanu, na Pokrajinskoj smotri folkloru u Pivnicama, na »Miholju« u Novom Slankamenu... U navedenom razdoblju izvođene su predstave »Bijeli jelen«, »Idi mi - dođi mi«, »Zmija Jela«, »Kad se opanak popapuči«, šaljiva igra »Umro čovik« – sve u režiji Marije Šeremešić, kao i recitali u Rešetarima, u Subotici. Sudjelovali se i na pokrajinskoj smotri recitatora na hrvatskom jeziku kao i na »Danima Balinta Vujkova«, u Novom Sadu na proslavi blagdana Hrvatske nacionalne zajednice, u Ljutovu... U Somboru je organizirana i 6. likovna kolonija »Colorit«, a izašla su i 4 broja lista »Miroljub«. Uspješno, u duhu tradicije, organizirana je »Dužionica 2006.«, a Dan Društva, 70. jubilarna obljetnica, obilježena je središnjom svečanom akademijom u Velikoj dvorani SO Sombor. Organiziran je tradicionalni Božićni koncert, izložba božićnih kolača i 71. po redu Veliko bunjevačko-šokačko prelo. U našoj velikoj dvorani cjelovečernjim su programom gostovali KLD »Rešetari« i zbor »Slavča« iz Rešetara, njemačka udruga »Gerhard« Donaušvaba iz Njemačke i

U nedjelju 13. svibnja, održano je redovito zasjedanje Sabora HKUD »Vladimir Nazor« za 2007. godinu. Sabor je otvorio predsjednik Šima Raič, koji je pozdravio brojne pri-

jatelje, članove Društva uzvanike, među kojima: konzula Generalnog konzulata RH u Subotici Tihomira Šilovića, pomoćnicu pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine i članicu IO

13 5 2007

udruga »Šokačka grana« iz Osijeka. Organizirana je i književna tribina »Stoljeća hrvatske književnosti« knjižnice Matice hrvatske. Nastavili smo i proširili uspješnu suradnju s kulturno-umjetničkim udrugama u Bačkoj i Srijemu, u Republici Hrvatskoj i Mađarskoj. Ostvarili smo veoma dobru suradnju s matičnom državom Republikom Hrvatskom, sa SO Sombor i sa Skupštinom AP Vojvodine. U navedenom je razdoblju završena rekonstrukcija Velike dvorane s pratećim objektima, završena je fasada s dijelom krova s ulične strane, velika ulazna kapija i adaptacija Male dvorane, a preseljena je i knjižnica u namjensku prostoriju.

Izveštaj o financijskom

poslovanju podnio je blagajnik Pero Krajniger, a izvještaj Nadzornog odbora predočio je Stipan Pekaović, nakon čega je uslijedila rasprava o podnesenim izvještajima.

POZITIVNE OCJENE: Svi sudionici rasprave, neki i na veoma emotivan način, pozitivno su ocijenili rad i djelovanje Društva smatrajući jubilaru 70. obljetnicu jednom od

najuspješnijih od postojanja, dajući prijedloge i smjernice o budućem radu Društva, u čemu su sudjelovali: Alojzije Firanj, Žiga Fratrić, odvjetnik Stipan Pekaović, Marija Šeremešić, Antonija Čota, Stipan Pekaović, Šima Raič, Joza Kolar, Zvonko Tadijan, Tihomir Šilović.

Nakon rasprave izvještaji su glasovanjem usvojeni, a na prijedlog kandidacijske komisije koji je iznio Zvonimir Lukač, za člana Upravnog odbora izabran je Goran Firanj.

Na koncu Sabora glavni i odgovorni urednik Matija Danić predstavio je novi broj, 32. po redu, lista »Miroljub«. Ovaj list izlazi već desetu godinu. ■

Kulturno-gospodarsko predstavljanje Hrvata iz Vojvodine u Zagrebu

Izložba na Autobusnom kolodvoru

U Izložbenom prostoru Autobusnog kolodvora u Zagrebu 4. je srpnja otvorena multimedijalna izložba »Vojvodina u Zagrebu«. Idejnu realizaciju ove izložbe pokrenuo je predsjednik DSHV-a Petar Kuntić u razgovoru s direktorom Autobusnog kolodvora Franjom Žuljem.

Organizatorica i koordinatorica izložbe bila je Antonija Čota, pomoćnica pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine, a koordinator manifestacija Autobusnog kolodvora u Zagrebu je Željko Vranjković.

Otvorenju ove izložbe, kojom je predstavljen život Hrvata u Vojvodini u svim segmentima – od povijesti, kulture, etnografskog naslijeđa, obrazovanja, izdavačke djelatnosti do vjerskog i političkog života, te gospodarstva – nazočan je bio izaslanik Ureda predsjednika Republike Hrvatske Branko Lončarević, zamjenik ministra kulture RH Jasenko Mesić, generalni konzul RH u Subotici Davor Vidiš, dožupan karlovački Marinko Micić,

Ivan Zeba iz Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, župan vukovarsko-srijemski Božo Galić, predstavnik Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« dr. Jasna Ivančić, profesorica Filozofskog fakulteta u Zagrebu Milana Černelić, predsjednica Udruge bačkih Hrvata Marija Lajić-Kubatović, predsjednik Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata Mato Jurić, te mnogi eminentni kulturni djelatnici i brojni predstavnici medija iz Hrvatske, među kojima i najveće TV postaje HRT i RTL.

Prisutne posjetitelje toпло su pozdravili izaslanik Ureda Republike Hrvatske Branko Lončarević, zatim domaćin Franjo Žulj, te predsjednik DSHV-a Petar Kuntić.

Konferansu je vodio Ladislav Suknović uz divne zvuke Tamburaškog orkestra pod budnim okom Stipana Jaramazovića.

Nakon srdačnog pozdrava Zagrebu, Antonija Čota je povel nazočne u razgledanje izložbe koju je aran-

žirao tim koji su činili: Kata Suknović, Sanda Benčić, Biserko Jaramazović, Ljubica Vuković-Dulić i Ivan Cingeli. Uz izbor ekspanata i aranži-

Vukovarsko-srijemska županija, HNV i DSHV.

Catering je organizirao i osigurao restoran »Slavonski dukt« u Zagrebu, na kojem su

ranja, svojim se umjetničkim radom predstavila slikarica iz Sombora Cecilija Miler.

Čitavu manifestaciju pomogli su: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, gospodarstvenik iz Zagreba Ante Plivelić,

prisutne svojom glazbom uveljavljavali subotički tamburaši.

Tijekom otvorenja ove značajne izložbe ugovoreni su mnogi kulturološki programi, te vrlo značajni kontakti za daljnju suradnju dijaspore i matične države.

Cecilija Miler

Predstava »Pokondirena tikva« u izvođenju HKUD »Vladimir Nazor«

Premijera za ovacije

Specifikum izvedbe je u redateljskom nastojanju da ovu komediju dovede u zamišljeni međuprostor između pučke i urbane drame

Ugodnoj nedjeljnoj večeri 3. lipnja, Velika dvorana Hrvatskoga doma prolomila se od pljeska. Glumci-amateri HKUD »Vladimir Nazor« premijerno su izveli predstavu »Pokondirena tikva« Jovana Sterije Popovića, u režiji pročelnice Dramskog odjela Marije Šeremešić. Najveća je zanimljivost ta, što je Šeremešićeva ovoj komediji dala vlastiti pečat, uradivši dramaturgiju na neknjiževnom dijalektu hrvatskoga jezika – bunjevačkoj ikavici. Dramskom odjelu »Vladimira Nazora«, a isto tako i redateljici i scenografkinji Mariji Šeremešić, ovo je bio prvi, slobodno možemo reći, veoma uspješni iskorak u vode urbane drame – do sada su bili poznati po izvedbi pučkih predstava. Dvjestotinjak gledatelja i

u obraćanju publici prigodom najave Šeremešićeva je »poznala« kako je najlakše raditi predstave autora koji više nisu živi, jer ih može »kasapiti i mijenjati« koliko god želi, a da pritom nikoga ne uvrijedi. Tu je slobodu sebi dopustila upravo u mjeri kojom se jako uspješno podilazi gledateljstvu. S jedne strane Sterija je prepoznatljiv, s druge redateljica je uspjela karaktere likova u cijelosti prilagoditi glu-

bi se reći i cijelu predstavu. Izuzetno dobru ulogu ostvarila je i petnaestogodišnja Dejana Jakšić, koja polako ali sigurno sazrijeva i vjerujemo da je pred njom jako lijepa glumačka perspektiva. Kod jednoga broja glumaca u samom početku predstave bila je vidljiva trema, no kako su minute odmicale, svi su se »vratili

li u igru«. Pokraj Raičeve i Jakšićeve, uloge su tumačili: Agneza i Damir Šeremešić, Bojana i Bojan Jozić, Kristina i Ivica Pekanović, Zvonimir Lukač, Sofija Vuković, Klara Oberman, Miloš Jevtić i Elizabeta Delić.

Ivan Andrašić

(Objavljeno u Hrvatskoj riječi od 8. lipnja 2007.)

gostiju – predstavnika KPZH »Šokadija« iz Sonte – znali su predstavu nagraditi na jedini pravi način – gromoglasnim pljeskom. Specifikum izvedbe je u redateljskom nastojanju, rekli bismo uspjelom, da ovu komediju dovede u zamišljeni međuprostor između pučke i urbane drame. Već

mačkim kapacitetima s kojima raspolaže, a isto tako i predstavu približiti publici, koja je navikla ovu skupinu gledati u vodama pučke drame. Glumci su na sceni korektno proveli zamisli Šeremešićeve, prije svih Jolika Raič, koja je svojom energijom jednostavno »vukla« ostale, a moglo

Najteži ispit pred domaćom publikom

»Nakon dva mjeseca priprema imali smo pretpremijeru u Rešetarima, u Republici Hrvatskoj, a ovaj današnji nastup bio je najteži ispit. Premijera pred domaćom publikom je pravi izazov, a najveća satisfakcija za nas amatere je upravo ovaj pljesak publike, te gostovanja i druženja koja će uslijediti, ukoliko budemo uspjeli riješiti problem troškova prijevoza«, rekla je u izjavi za naš list Marija Šeremešić, ujedno se osvrnuvši na smjerove kojima ide amaterizam: »Ne mogu se pomiriti sa situacijom u koju smo došli. Od udruga naše nacionalne zajednice u Vojvodini malo nas radi dramu, osobito pučku, kojom i čuvamo naše kulturno naslijeđe. Pitam se – koja su pravila aktualna, kad dolazimo u situaciju da neke od udruga predstavu urade u cjelini na amaterskim osnovama, dok druge za novac angažiraju redatelje, scenografe, pa i glavne glumce, iz kazališta iznajmljuju scenske rekvizite i garderobu, a onda se na smotrama istim aršinima mjeri naš rad. To je jako nekorektno i nadam se da će ovu nelogičnost shvatiti i ispraviti oni koji o svemu odlučuju.«

Članovi Dramske i Folklorne sekcije u Sesevskom Kraljevcu

Nastup za pamćenje

Prigodom sedmih po redu Prigorskih dana, održanih u Sesevskom Kraljevcu u Hrvatskoj, održana je i Međunarodna smotra folklor. Na toj su manifestaciji, koju je od 15. do 17. lipnja organizirala KUU »Prigorec«, sudjelovali i članovi Dramske i Folklorne sekcije

HKUD »Vladimir Nazor«. Pročelnici ovih skupina Marija Šeremešić i Željko Kolar osmislili su lijep i prigodan program u trajanju od približno jednoga sata.

Srdačan doček domaćina i lijepe riječi što su ih uputili predsjednik KUU Siniša

Škvorc i upravitelj škole Ivica Vlašić već su na startu dali ton ovom susretu i predstojećoj manifestaciji, te podsjetili na stara prijateljstva dvaju srodnih društava. Nakon uobičajenog večernjeg štimunga pošlo se na odmor kod domaćina.

Sutradan je slijedio odlazak u Zagreb u razgledanje znamenitosti hrvatske metropole: Trga bana Jelačića, zagrebačke Prvostolnice, uspinjače na Grič i Trga sv. Marka s istoimenom crkvom, zgradom Hrvatskog sabora, objektima Vlade pa sve do Kamenitih vrata i sl.

U večernjim je satima izveden planirani program koji je održan na otvorenom prostoru – pod vedrim nebom, a pod simboličnim nazivom »Somborska razglednica«. Dramska je sekcija izvela igrokaz uz sudjelovanje folklor. To je prikaz običaja Bunjevaca u jesenskom i zimskom razdoblju, koji se održavaju na našim salašima. Nastup folklor u pravom je smislu oduševio gledateljstvo. Prije svega narodne nošnje, a onda i skladnost pokreta. Burnim pljeskom gledateljstvo je tražilo ponavljanje određenih igara.

Tijekom večere, koja je protekla uz

glazbu i pjesmu, predstavnici dviju udruga razmijenili su prigodne darove.

Idućeg su dana gosti iz Sombora sudjelovali na svetoj misi u mjesnoj crkvi, a nakon toga je, na zamolbu župnika, otpjevano još nekoliko crkvenih pjesama kao i nekoliko onih naših somborskih.

Nakon dobrog ručka uz pjesmu, te lijepih riječi domaćina i našeg predsjed-

nika Šime Raiča, slijedio je rastanak. No, rastanak samo do Dužionice, kada nam naši dragi Prigorci dolaze u goste.

Zvonimir Lukač

HKUD »Vladimir Nazor« u Srijemu u Hrvatskoj

Deseta po redu manifestacija »Divan je kićeni Srijem« održana je od 15. svibnja do 15. lipnja u Općini Nijemci u Republici Hrvatskoj pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskog sabora Vladimira Šeksa. Predstavnici HKUD »Vladimir Nazor« upriličili su dvodnevni posjet Srijemu u Republici Hrvatskoj 1. i 2. lipnja. Prvoga su dana svečano otvorene službene prostorije Zajednice bačkih Hrvata u Vinkovcima, udruge koju su u rujnu 2006. godine osnovali prognani Hrvati iz Bačke i Srijema, čiji je prvi predsjednik Zdenko Bundić, podrijetlom iz Bača. Potom je program nastavljen u Nijemcima gdje je u vijećnici Općine potpisana »Povelja o trajnoj suradnji«, koja će pridonijeti boljoj povezanosti i međusobnoj suradnji hrvatskih institucija i udruga koje se bave očuvanjem kulturne baštine, običaja i tradicije hrvatskog naroda. Povelja je potpisana između udruge »Divan je kićeni Srijem« i Zajednice bačkih Hrvata u RH kao organizatora, te sedamnaest hrvatskih udruga iz Bačke i Srijema u Srbiji, kao

i iz Mađarske i Bosne i Hercegovine. U ime »Nazora« Povelju je potpisao predsjednik Šima Raič. Osnovni cilj Povelje je suradnja u oblastima – etnologije,

povijesti, obrazovanja, ekologije, ekonomije, a sve u cilju obnove i ponovnog oživljavanja tradicijske kulture i običaja i prenošenja na mlađe generacije, zaštite jedinstvenosti kulturne baštine, poticanja financiranja i samofinanciranja kulturnih djelatnosti, razvoja kontinentalnoga i seoskoga turizma i održivog korištenja ruralnih potencijala, te očuvanja tradicijskih običaja u urbanim sredinama.

Drugog dana boravka u okviru središnje manifestacije u parku u Nijemcima održan je Sajam kulture, turizma i gospodarstva. Među brojnim izlagačima i posjetiteljima jako je zapažen bio štand »Nazora«, koji je postavila Marija Šeremešić. Pozornost su privukle originalne bunjevačke i šokačke narodne nošnje, vezovi, upotrebnici stari predmeti, licitarska srca, predstavljanje nakladničke djelatnosti i lista »Miroljub«, slikarski radovi s likovne kolonije i sve to uz ljubazne domaćice štanda Ceciliju Pekanović i Agnezu Šeremešić u narodnim nošnjama. Na natjecanju u kuhanju ribljeg paprikaša stručni žiri nije bio naklonjen paprikašu našeg društva, koji je izvrsno skuhao Miša Mračina, ali da je doista bio najbolji dokazali su degustatori svojim izborom, jer je naš kotlić prvi ostao prazan.

U kulturno-umjetničkom programu, koji je upriličen u velikom šatoru u parku pred brojnim uzvanicima i gledateljima, nastupila su kulturno-umjetnička društva i tamburaški sastav iz Srijema kao i poznata imena hrvatske estrade – Vera Svoboda, Ivo Gregurević, Šima Jovanovac i drugi. Uspješan program okončan je atraktivnim veličanstvenim vatrometom.

Zoran Čota

Festival marijanskog pučkog pjevanja u Bačkom Monoštoru

»Čuj nas Majko«

Ovogodišnji, drugi po redu, Festival marijanskog pučkog pjevanja održan je u Bačkom Monoštoru 7. srpnja sudjelovanjem pjevačkih skupina kulturno-umjetničkih

skom dijelu Republike Hrvatske kao i KUD »Tomislav« iz Donjih Andrijevacu u posavskom dijelu Hrvatske. Sudionici iz Donjih Andrijevacu predstavili su dva pjevačka zbora – ženskim i muškim.

– kod većine se zadržao onaj izvorni, starinski – dok pjesme mlade grupe Subotičana imaju suvremeniju obradu.

Obraćajući se vjernicima i nazočnom puku mons. dr. Andrija Kopilović izrazio je želju da ovaj festival postane tradicionalnim, te zahvalio svima koji su omogućili da se održi, posebno KUD-ovima, koji omogućuju kulturu njegovanja ovakvog pjevanja i tradiciju čuvanja narodne nošnje.

Nakon pojedinačnih nastupa, sve su skupine skupa s prisutnim vjernicima otpjevale poznatu nam pjesmu »Čuj nas Majko«, čime je službeni dio festivala završen.

Za sudionike i uzvanike u Domu kulture priređena je zajednička večera na kojoj je veselje (pjesma i ples) potrajalo duboko u noć. U ime KUDH »Bodrog« pozdrave je uputila predsjednica Marija Turkalj, naglasivši kako nas ova raspjevana večer »okuplja oko one Majke koja nas nikada ne može ostaviti«.

Među uzvanicima posebno su uočeni: predsjednik Katoličkog instituta za kulturu, duhovnost i povijest mons. dr. Andrija Kopilović, konzulica RH u Subotici Iva Aranjoš, svećenici okolnih župa na čelu s domaćim župnikom vlč. Goranom Vilovim, predstavnici KUD-ova i sponzori.

M. Đanić

društava i crkvenih zborova s teritorija Bačke, Baranje i Slavonije. Nastupili su zborovi: kao domaćini KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, HBKUD »Lemeš« iz Svetozara Miletića, HKUD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, zatim Santovački crkveni zbor Srca Isusova iz Santova u Republici Mađarskoj, KUD »Seljačka sloga« iz Gajića u baranj-

Nastup pjevačkih skupina održan je u mjesnoj crkvi sv. Petra i Pavla. Svaka je pjevačka skupina otpjevala po dvije pjesme. Već sam naziv festivala ukazuje da su pjesme sadržajno posvećene Majci Božjoj – njoj se obraća za pomoć i odaje zahvalnost za učinjena dobročinstva. Sudionici svih skupina bili su odjeveni u svoje tradicionalne narodne nošnje, kojima se uvijek ponose i po kojima su prepoznatljivi. Skupine se razlikuju po melosu

KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora na »Brodskom kolu«

KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora je 9. lipnja 2007. godine sudjelovao na 43. smotri koreografskog folkloru pod nazivom »Brodsko kolo«.

Domaćini su bili KUD »Ravnica« iz Starih Perkovaca, gdje su Monoštorci stigli u popodnevnim satima i srdačno su dočekani u njihovom Domu kulture.

Nakon odmora, osvježanja i upoznavanja društvo je krenulo za Slavonski Brod, koji je udaljen četrdesetak minuta vožnje autobusom.

Oko 18.30 sati KUDH »Bodrog« je izveo svoju koreografiju »Igranka« na velikoj ljetnoj pozornici prelijepog glavnog trga u Slavanskom Brodu. I prije i poslije nastupa bilo je vremena da se obide cijeli trg – ulica i uža okolina. Povratak u Stare Perkovce bio je u večernjim satima, gdje je nastavljeno vese-

lje u Domu kulture uz pjesmu i igru, skupa s domaćinima do kasno u noć.

Sljedećeg dana, u nedjelju, u prelijepim nošnjama Monoštorci su neposredno prije svete mise u crkvi sv. Ane, otpjevali nekoliko lijepih crkvenih pjesama i prisustvovali svetoj misi u 12 sati, koja se završila uličnom procesijom od crkve na sve četiri strane svijeta.

Poslije svete mise i lakog okrepljenja, uz obećanje da ćemo se uskoro vidjeti u Monoštoru, uslijedio je povratak uz bečarac:

Fala puno svim domaćinima, Lipom selu, Starim Perkovcima.

Antun Kovač

Peti susret Lire naive održan u Bačkom Monoštoru

Posljednji vikend u mjesecu lipnju, pred godišnje odmire, rezerviran je za Liru naivu. Tako je i ove godine, 30. lipnja jubilarni, peti susret Lire naive održan u Bačkom Monoštoru u organizaciji KUDH »Bodrog«. U 11 sati počelo je druženje, tako što je prof. Katarina Čeliković svečano otvorila ovaj susret s nekoliko riječi, a nakon toga je počelo predstavljanje sudionika. Nazočnih je bilo oko 35, a u knjizi je zastupljeno 48 pjesnika. U 12 sati cijela je skupina prešla preko puta u crkvu sv. Petra i Pavla, gdje je pjevačka skupina ove župe otpjevala nekoliko prigodnih pjesama. Vlač. Goran Vilov, župnik ove crkve, ukratko je ispričao njenu povijest. Poslije crkve uslijedio je posjet grobu rano preminulom, vjerojatno

najperspektivnijem monoštorskom pjesniku Stipanu Bešlinu, zatim je skupina posjetila Titovu vilu (tako je Monoštorci zovu), gdje je jedna pjesnikinja recitirala vrlo simpatičnu pjesmu o Titu. Uslijedio je odlazak u kamp Crvenog križa, gdje se moglo malo nadisati čistog zraka, da bi se nakon toga, prolazeći pokraj poznatog monoštorskog poduzeća »Brodoremont«, vratili u Dom kulture. Nakon kratkog zadržavanja u prirodi, ručak je svakom bio ugodan, pa je već oko 16 sati počela priprema za večer poezije.

Specijalni gost koji je s nama bio cijeli dan je poznati kulturni djelatnik iz Novog Sada Petko Vojnić Purčar, profesor komparativne književnosti, pjesnik, bivši predsjednik a sada dopredsjednik Društva

književnika Vojvodine, čovjek koji je živio u Budimpešti, Beču i Parizu, gdje mu je na filmskoj akademiji u Parizu bio profesor poznati francuski redatelj Francois Truffaut. Petko Vojnić Purčar je imao puno toga kazati nam o svom životu i radu i usmjeriti živote pjesnika naivaca.

Bilo je puno pitanja, polemike, razgovora pa je tako brzo došlo 18 sati, kada je počela književna večer, gdje je svaki pjesnik pročitao po jednu svoju pjesmu, a puna dvorana posjetitelja ih je nagrađivala pljeskom. Za toliko pjesnika trebali su dobri dlanovi.

Predsjednica Društva Marija Turkalj bila je i voditeljica ovog programa, koja je pozdravila sve sudionike programa, brojnu publiku i uzvanike. Među uzvanicima su bili:

konzulica Republike Hrvatske u Subotici Iva Aranjoš, predsjednik Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost mons. dr. Andrija Kopilović, vlač. Goran Vilov, vlač. dr. Marinko Stantić i direktor NIU »Hrvatska riječ« Zvonimir Perušić.

Samo književno veče vodila je prof. Katarina Čeliković, koja je, uz dr. Andriju Kopilovića, i glavni inicijator ovih susretanja.

Tako je završio i peti susret Lire naive u Monoštoru i, ako smijem reći, mislim da je to KUDH »Bodrog« najbolje i najraznovrsnije organizirao, a monoštorska je publika bila najbrojnija do sada. Obaviješteni smo da će se sljedeći susret održati u Sonti.

Antun Kovač

KUDH »Bodrog« na smotri »Mikini dani«

U subotu 16. lipnja 2007. godine, u Bačkom Bregu održana je dvostruka obljetnica – jubilarna 10. smotra »Mikini dani« dogodila se u godini kada HPKD »Silvije Strahimir Kranjčević« slavi 80 godina svog postojanja. Oko 17 sati gosti i domaćini krenuli su iz Doma kulture do

ljetne pozornice. U povorci su bili članovi KUD »Graničar« iz Gunje, KUD »Lovor« iz Trnjana, oba iz Republike Hrvatske, KUDH »Bodrog« iz Monoštora, HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, vokalnog sastava »Kirjales« i tamburaškog sastava »Preslica« iz Zagreba te HPKD »S. S. Kranjčević« iz

Berega. Na putu do odredišta bila su stajališta na kojima su davani kolači i pića, a sve je to popraćeno veselim bečarcima KUDH »Bodrog«, dok su ostale skupine pjevale svoje najdraže pjesme. Na odredištu, na ljetnoj pozornici, svaka je skupina pokazala svoju nošnju i svoju koreografiju, dok je publika na travnjaku, pod šatorima i s obližnjih prozora pljeskala. Najmlađi članovi HPKD »S. S. Kranjčević« – Ivana Ivošev, Marko Lerić i Vlatko Krizmanić pročitali su pjesme Zlatka Gorjanca, a svoju pjesmu pročitao je Antun Kovač. U sklopu programa održano je i natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša u kome je, po odluci žirija, prvu nagradu odnio Marko Rica iz Berega. Sve sudionike programa, brojnu publiku te uzvanike pozdravili su počasni i službeni predsjednik HPKD »S. S. Kranjčević« Joza Kolar i Štipan Katačić.

Među uzvanicima su bili: konzulica Republike Hrvatske u Subotici Iva Aranjoš, gradonačelnik Općine Sombor dr. Jovan Slavković, članica Izvršnog odbora HNV-a Antonija Čota, direktor NIU »Hrvatska riječ« Zvonimir Perušić, voditelj vukovarske podružnice HMI Silvio Jergović, predsjednik Zajednice bačkih hrvata u Republici Hrvatskoj Zdenko Bundić, predsjednica udruge »Šokačka grana« iz Osijeka Vera Erl, novinar »Hrvatske riječi« Zvonko Sarić te bivši predsjednik HPKD »S. S. Kranjčević« Marko Ilić, koji je prije 10 godina započeo smotru »Mikini dani«. Nakon službenog dijela programa slavlje je nastavljeno uz zvuke tamburaških orkestara, kojih je bilo na pretek, a oblaci, koji su prijeli sa svih strana, nisu uspjeli pokvariti veselje.

Kovač Antun

Obilježena trideseta obljetnica svećeničkog ređenja našeg župnika preč. Josipa Pekaovića

Uvaženi građanin i vjerni pripadnik naroda

*U ime vjernika župniku se za sva dobročinstva što ih je činio i što čini za Župu
i ovaj narod zahvalio svima nam dobro znani Darko Lovrić*

Uvaženoj somborskoj obitelji Antuna i Julijane Pekaović 10. ožujka 1950. godine rođen je sin Josip, kao njihovo prvo dijete. Ista je obitelj poslije izrodila još troje djece. Obitelj je u to vrijeme živjela u gradu, da bi 1962. prešla u prigradsko naselje Nenadić. Tu, u tim lijepim salašima, Josip je na drugi način i detaljnije upoznao život tamošnjeg vrijednog i skromnog pučanstva.

je od 1965. do 1969. godine pohađao i uspješno završio klasičnu gimnaziju »Paulinum«.

Nakon odsluženja vojnog roka biskup Matiša Zvekanović šalje Josipa u Rim, gdje boravi u Papinskom zavodu »Germanicum et Hungaricum«. Studij filozofije i teologije pohađa na Papinskom sveučilištu »Gregoriana«, a specijalizaciju katehetike na Papinskom sveučilištu »Salesianum«.

prvu svetu misu slavio je u rodnoj župi Presvetog Trojstva u Somboru 3. srpnja 1977. godine.

Godine 1979. iz Rima se vraća u Subotičku biskupiju i započinje svoje svećeničko djelovanje kao kapelan u Bajmoku. Od 1986. do 1990. djeluje kao župnik u župi Svetog Križa u Somboru, a od 1990. do sada je kao župnik župe Presvetog Trojstva u našem gradu. Od osnutka

Kao principijelan čovjek, uvaženi građanin i vjerni pripadnik svog naroda, prečasnii Josip Pekaović izabran je za člana Hrvatskog nacionalnog vijeća od njegovog osnutka, a to je i danas.

Dana 1. srpnja ove godine, u okviru nedjeljne svete mise, župnik se ukratko prisjetio važnijih događaja iz svog tridesetogodišnjeg svećeničkog života i rada, želeći zahvaliti dragom Bogu na primljenim darovima i milostima u tom razdoblju, a vjernicima odati priznanje na razumijevanju i pomoći preporučujući se i nadalje u njihove molitve.

U ime vjernika župniku se za sva dobročinstva što ih je činio i što čini za Župu i ovaj narod zahvalio svima nam dobro znani Darko Lovrić. On je, iznoseći veoma osjećajno svoje viđenje tih 17 minulih godina, realno prikazao ulogu župnika u ovoj sredini. Naveo je njegove zasluge za okupljanje vjernika i želju za što kvalitetnijim življenjem, iskrenim razumijevanjem i uzajamnim poštovanjem. Isto je tako istaknuo i veliko zalaganje ovog starešine za očuvanje crkvenih objekata i župnog doma.

Na samom završetku župnik je zahvalio svima koji su poduprli obnovu krova crkve i župne kuće, te pozvao vjernike Sombora i institucije grada da ovoga puta pomognu i uređenje fasada, kako župne kuće tako i same crkve.

Po završetku osnovne škole, koju je pohađao u svom rodnom gradu, svoje je obrazovanje nastavio u Subotici. Tu

Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1977. godine u Subotici polaganjem ruku biskupa Matiša Zvekanovića. Svoju

Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije predaje predmet katehetike budućim katehetama i vjeroučiteljima.

mr. Matija Đanić

Da mi je stvarati čuda

»**H**ej, salaši na sjeveru Bačke...« – tako počinje pjesma Zvonka Bogdana. Ja poznajem taj salašarski život, jer živim u prigradskom naselju Nenadić salaši kod Sombora u Vojvodini.

Većina nas iz Salaša smo Hrvati Bunjevci. Moja se baka iz Sombora šali i kaže da sam ja »šokirana Bunjevka«, jer mi je mama Šokica, a tata Bunjevac.

Lijepo mi je živjeti na salašu. Ne znam kada je ljepše – s proljeća, kada sve ozele, ljeti, kada se sve žuti od zrele pšenice, s jeseni, kada zriju kukuruzi, ili zimi kada snijeg sve obuče u bijelo. Sve ja to jako volim, sve mi je lijepo, ali moram putovati svaki dan osam kilometara do škole i

osam kilometara nazad do salaša. Još sam mala da vozim bicikl kao moji stariji drugovi, pa se zato s drugim đacima vozim radničkim autobusom. I to nam ne bi bilo teško, da se ne moramo gurati s torbama između putnika, koje nije briga za nas male. Ima nas dvadesetak koji se svaki dan tako vozimo. Često se desi i da nas vozač ne primi u autobus.

Jako nam je teško kada pada kiša, kada vije snijeg i kad je hladno.

Da mi je stvarati čuda, kada bih to mogla, voljela bih stvoriti jedan lijepi autobus. Voljela bih da bude šaren i udoban, da bude u njemu ugodno, a umjesto sirene da ima muzički signal. Vozač ne bi smio biti namrgoden i ljutit, nego veseo,

EMINA FIRANJ

Članica literalne skupine HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora.
Mentor: Marija Šeremešić, pročelnica i voditeljica Literalno-dramske skupine

raspoložen i ljubazan. I najvažnije, to bi morao biti dački autobus – samo za nas dake putnike.

Tada bi nam život na salašu bio još ljepši, ali i lakši.

Za sada je to samo moja velika želja, ali tko zna?«

Literarni i novinarski radovi učenika

Vrijedna priznanja

Četvrti po redu natječaj literarnih i novinarskih radova »Zlatna ribica«, koji je raspisala Hrvatska matica iseljenika - Podružnica Rijeka, okupio je veliki broj sudionika. Vrijedi navesti da je sudjelovalo 350 učenika s preko 370 radova. Tu su prispjeli sastavi djece iz Njemačke, Nizozemske, Francuske, Italije, Švicarske, Norveške, Kanade, Slovačke, Rumunjske, Rusije, Slovenije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije.

Ovaj je natječaj namijenjen učenicima hrvatskih dopunskih škola, te učenicima koji u inozemstvu sudjeluju u drugim oblicima organiziranog učenja hrvatskog kao materinskog jezika, a poduprlo ga je i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

Među sudionicima bila je i naša Emina Firanj, desetogodišnja učenica III/2 razreda OŠ »Bratstvo-jedinstvo«. Ona je u skupini djece između 7 i 12 godina svojim sastavom »Da mi je stvarati čuda«

osvojila jednu od drugih nagrada. Njen sastav objavljujemo u cijelosti.

Vrijedi navesti kako su se od vojvođanske djece još istaknuli: Dalibor Bošnjak iz Novog Slankamena, koji je u skupini od 13 do 16 godina osvojio prvu nagradu svojim radom »Naša je bila cijela ulica«, te desetogodišnja Marina Orčić iz Tavankuta radom iz novinarske oblasti »Intervju o mojoj domovini«, koji je osvojio drugu nagradu.

Matija Đanić

Svjetski susret članova jedne od najpoznatijih hrvatskih familija na ovim prostorima

Ja sam Matarić!

*Na susretu je sudjelovalo preko 150 članova obitelji Matarić *
Osim domaćih Matarića, onih koji žive u Somboru i njegovoj bližjoj okolini,
skupu se pridružila i skupina Matarića iz Subotice, Mađarske i Hrvatske*

vanje rodoslovlja stabla Matarića inicirao je prije nekoliko godina Tamaš Matarić iz Budimpešte, čiji je pradjed napustio Sombor i salaše i otišao u Mađarsku. Svesrdnom pomoći i zalaganjem stručnog istraživača obiteljskih stabala *Ferenca Brauna* uspjela se iz raznih arhivskih spisa sakupiti velika količina podataka, u kojima se spominje preko 1000 Matarića i onih koji su u bračnim vezama povezani s njima. Svi ovi podaci postavljeni su na internetsku stranicu www.mataric.com i tako je nakon manjeg susreta Matarića prošle godine počela intenzivna organizacija prvog Svjetskog susreta Matarića.

PRVI SVJETSKI SUSRET MATARIĆA: Na susretu je sudjelovalo preko 150 članova obitelji Matarić. Osim domaćih Matarića, onih koji žive u Somboru i njegovoj bližjoj okolini,

skupu se pridružila i skupina Matarića iz Subotice, Mađarske i Hrvatske. Skup je uveličao i prof. glazbe *Ivan Matarić* iz Zuricha, koji je svojim virtuosnim koncertom na orguljama karmelićanske crkve u petak navečer otvorio ovaj susret. Sutradan, u subotu rano ujutro, svi su se sudionici skupili na salašu *Pavla Matarića* u Gradini odakle se u tri »zmajevke« krenulo put starih i skoro već zaboravljenih salaša Matarići. U Matarićima, gdje sada postoji još samo nekoliko ruševina nekadašnjih salaša, dok su ostali pretvoreni u plodne oranice, uz pomoć najstarijih članova, koji su u nekima od tih salaša i živjeli, bili su obilježeni lokaliteti nekadašnjih salaša, ukupno njih oko dvadesetak. Smatra se da su salaši napušteni prvenstveno iz razloga što do njih nije vodio kameni put te nije bilo struje. U

Od 29. lipnja do 1. srpnja 2007. godine po prvi je put održan Svjetski susret Matarića. Bio je to susret koji je spojio članove obitelji Matarić raštrkane po cijelom svijetu i na kojem su se daleki, ali i bliži rođaci velike grane Matarića međusobno upoznali i proveli tri nezaboravna dana.

Članovi familije Matarić hrvatsko-bunjevačke loze doseljeni su iz južne Dalmacije i istočne Bosne veoma davno, po nekim arhivskim spisima možda još u XVI. stoljeću. Tada su Turci s tog područja preselili neke katoličke porodice i nastanili ih u široj okolici Sombora. Mjesto gdje su se nastanili nazvano je – salaši Matarići, a na ovom poznatom lokalitetu i danas postoje ruševine i trago vi salaša. Do prije samo četrdesetak godina na ovim su se salašima radala djeca. U istraživanju prošlosti Matarića došlo se do spoznaje kako svi Matarići imaju korijene s ovih salaša i da su međurodbinski povezani. Prvo ozbiljnije istraži-

znak sjećanja na pretke sudionici su na dar dobili suvenir, koji je u sebi imao dvije tematske cjeline. U prvom su se dijelu simbolično nalazili svijeća i kamen kao odgovor na pitanje »zašto smo se odselili?«, a u drugom dijelu gruda zemlje sa salaša Matarića i dio drveta, jer je to jedino što su žitelji tih salaša imali i ono što im nitko nije mogao oduzeti. Također, bilo je predstavljeno i veliko obiteljsko stablo jedne grane Matarića u kojem su navedeni i shematski prikazani svi potomci *Antuna Matarića* rođenog 1748. Posebno su obrađene familije »opština«, »brdara« i »nacinih« Matarića o kojima se uspjelo i sakupiti najveći broj podataka. Na skoro već mrtvim salašima zaorila se pjesma »Već odavno spremam svog mrkova...«, koja upravo opisuje sudbinu puno skupina salaša, pa tako i ovih.

POVJESNICA O MATARIĆIMA: Nakon ovog izleta druženje se nastavilo na salašu Mate Matarića u Nenadiću na kojem su, nakon ručka, podijeljene nekolicini najzaslužnijih članova u organizaciji pohvalnice za nesebičan doprinos prvom susretu Matarića. Susret je uveličan posjetom gradonačelnika Sombora *Jovana Slavkovića*, koji je zajedno sa suprugom na svom reveru ponio karticu sa zaštitnim sloganom susreta »Ja sam

Matarić« te je, čini se, ova obitelj barem na nekoliko sati imala i gradonačelnika u svojim redovima. Tada je predstavljena i brošura izdana upravo za ovu prigodu pod naslovom »Sažeta povjesnica somborske obitelji Matarića – iz arhivskih izvornika«, koju je sabrao i zapisao *Milan Stepanović*. Skup je uveličala i »Poema o Matarićima«, koju je napisala i pročitala *Marija A. Matarić*, jedna od najstarijih članica ove velike obitelji i sudionica susreta pučkih pjesnika »Lira naiva«.

Susret je nastavljen uz sportske aktivnosti, upoznavanje bliže i daljnje rodbine do kasnih sati uz prigodnu glazbu. U nedjelju, sudionici susreta sudjelovali su na misi u župnoj crkvi Svetog Trojstva, kojom je župnik vlč. *Josip Pekanović* slavio trideset godina od mlade mise, te se u propovijedi osvrnuo na vrijeme iza sebe, ali i vrijeme ispred nas, naglašavajući važnost produženja tradicije, koju

sa sobom nosi i obitelj Matarić. Zatim je uslijedio obilazak i razgledanje centra Sombora te svečani prijem kod gradonačelnika u Svečanoj dvorani Skupštine Općine Sombor. Na skupu je istaknuta neobična važnost obitelji Matarić u povijesnom razvoju grada Sombora te je *Milan Stepanović* sudionike detaljnije upoznao sa sadržajem svoje povjesnice. Skup je završen ručkom, uz nadu da će se uskoro održati i sljedeći susret na kojem će se okupiti veći broj ove velike obitelji uz još raznovrsniji kulturno-zabavni sadržaj.

Dr. Marija P. Matarić

Crkva sv. Nikole Tavelića

Uz pomoć darodavaca i zakladnika

*Župa je dobila ime na prijedlog Stjepana Beretića, tada bogoslova *
Kapela je posvećena prvom hrvatskom svecu Nikoli Taveliću*

• OVA CRKVA JE
SAGRAĐENA NA ČAST
SV. NIKOLE TAVELIĆA
1971.G.
DAROM VJERNIKA
OSOBITO
ARANKA I PERE
GROMILOVIĆ

Crkva sv. Nikole Tavelića nalazi se sjeverozapadno od Sombora na cesti Sombor - Beždan. Vjernici su bili vrijedni i sudjelovali su u svim važnijim poslovima u župi sv. Trojstva. Tako su jednom, prilikom izgradnje župnog stana u sv. Križu rekli svom župniku Ivanu Jurigi da bi oni željeli imati kapelu na svojim salašima. Župniku se svidio ovaj prijedlog, jer je i on nekoliko godina razmišljao o tome.

Biskup Matiša Zvekanović utemeljio je vikariju Kozara - Bezdanski salaši u Somboru 20. ožujka 1968. godine. Iste godine 25. srpnja u prostorijama župe Presvetog Trojstva održana je konstitutivna skupština zastupnika crkvene općine Kozara - Bezdanski salaši.

Prvi zastupnici bili su: Josip Dorotić, Žiga Dorotić, Šima Budimčević, Franjo Parčetić, Stjepan Parčetić, Đeno Pekanović, Pera Gromilović i Šima Sekereš. Nakon čitanja dokumenata o utemeljenju vikarije zastupnici su položili zakletvu. Za načelnika je izabran Josip Dorotić, za staratelja Šima Budimčević, a za blagajnika Žiga Dorotić. Na sjednici je glavna točka bila mogućnost podizanja kapele. Obitelj Gromilović (Aranka, rođena Čuvarđić i Pero) dala je najpovoljniju ponudu, koja je i prihvaćena. Aranka je dala dio svoje očevine površine 12 ari i 50 četvornih metara (1200 četvornih metara) zemlje, koja se nalazi pokraj

ceste a negdje je na sredini salaša, tako da je podjednako povoljna svima.

Zalaganjem župnika Ivana Jurige i svih vjernika prikupljeno je sredstava više od očekivanja. Materijalno su pomagali mnogi vjernici Sombora i okolice, kao i župnikovi prijatelji. Bilo je šest darodavaca, koji su nazvani osnivačima, te stotinu zakladnika, koji su darovali novac.

Darodavci osnivači:

Gromilović Pero i Aranka, rođ. Čuvarđić, koji su darovali zemlju za gradnju crkve – 12 ari i 50 četvornih metara.

Dorotić Stipe i Barbara, rođ. Antunić, koji su darovali oltar i veliki somotni crveni zastor za svetište, te oltarnik za novi oltar.

Primarius dr. Vladislav Vlašić i Klara, rođ.

Parčetić, kumovi pri gradnji crkve, koji su darovali 5000 novih dinara za gradnju. Parčetić Josip i Roza, rođ. Beretić, koji su darovali kip sv. Nikole Tavelića i 3000 dinara za gradnju.

Firanj Đuro i Aranka, rođ. Dorotić, koji su darovali kip sv. Antuna. Firanj Ivan i Ana, rođ. Strilić, koji su dali postaviti križni put u crkvi.

Beretić Josip i Leona, rođ. Benja, roditelji mladomisnika Stjepana Beretić, koji su dali izraditi ambon za crkvu.

Župa je dobila ime na prijedlog Stjepana Beretića, tada bogoslova. Nova kapela posvećena je prvom hrvatskom svecu Nikoli Taveliću.

Pripreme za izgradnju kapele tekle su vrlo brzo. Ugovor o izgradnji sklopljen je 23. ožujka 1971. Iste godine na sv. Antuna Padovanskog, 13. lipnja, biskup Matiša Zvekanović blagoslovio je kamen temeljac nove kapele. Blagoslov je obavljen poslijepodne u pet sati. Bilo je nazočno mnoštvo vjernika s bezdanskih salaša i iz grada Sombora. Prigodni govor održao je kum nove kapele dr. Ladislav Vlašić sa svojom suprugom Klarom.

Crkva je svečano blagoslovljena 14. studenog 1971. godine. Bila je pod krovom, ali nije ožbukana. Iduće je godine bila ožbukana i uređena je fasada. Unutrašnjost crkve uredili su sami vjernici. Dvorište crkve je lepo ograđeno.

Ekumenizam – treba li nama to?

Vjerska tribina u Somboru

Dana 18. svibnja 2007. u organizaciji HKUD »Vladimir Nazor« i župe sv. Križa održana je vjerska tribina. Tema tribine bila je: »Ekumenizam – da li to nama treba?«. Predavač je bio preč. Jakob Pfeifer, župnik u Apatinu i Odžacima.

Ekumenizam je jedinstvo svih kršćana. Čovjek je jedini razlog razjedinjenosti. Predavač je objašnjavao koliko su religije slične. I nebitnost toga kojoj se religiji pripada u odnosu na to koliko je bitna sama vjera u Boga. Na Drugom vatikanskom koncilu došlo je do velikog preokreta. Prvi je put doneseno dobro mišljenje o drugim zajednicama. Tada se prvi put javlja potreba da se Crkva ponovno ujedini. Ali tad je to bilo jako teško prihvaćeno. Danas se mnogo lakše prihvaća ova tema.

Predavanje je bilo kratko, jer je predavač ostavio vremena za pitanja slušatelja. Nazočni su bili jako zainteresirani za ovu temu. Zaključak je bio – svatko treba dati svoj doprinos ekumenizmu. Većina se složila da nam je ekumenizam potreban.

Ivan Firanj

Tribina u Somboru

Kršćanstvo na godišnjem odmoru

Posljednja tribina održana u ovom ciklusu prije godišnjih odmora održana je 15. 6. 2007. u 20. čsava. Mesto održavanja velika dvorana Hrvatskoga doma. Tema je bila prigodna »kršćanstvo na godišnjem odmoru«. Predavač vlč. Julian Rac župnik u Ruskom Krsturu. Počeo je predavanje jednim pitanjem zamislimo našu planetu samo nekoliko sekundi bez Boga, ne treba biti puno maštovit da zamislimo koji bi haos nastao u svemiru kada bi fizički zakoni prestali da važe, kada bi duhovni zakoni prestali da važe među ljudima bi nastao haos. Sve zakone nam je dao Bog da bi poštujući ih bili sigurni i srećni.

Znači za Boga nema godišnjeg odmora, a kako stoji sa našim godišnjem odmorom. Čoveku je potreban odmor ali ga treba znati pravilno koristiti. Iz predavanja vlč. Juliana mogli smo naučiti kako se kršćanin odmara. Kada se fizički odmaramo mi bi smo trebali biti duhovno aktivniji hraneći svoj duh odlaskom na svetu misu, čineći dobra djela ljudima oko nas. To je vrhunac duhovnosti. Moramo imati stalno odnos s Bogom to je uslov za naš sretan i normalan život rekao je vlč. Julijan.

Današnji čovjek odmor koristi malo drugačije, koristi ga za razne provode i užitke misleći da će tako napuniti baterije za iduću godinu. Posle takvog odmora oseti se neka praznina. Nemože se nauživati za godinu dana. Takve stavove treba malo korigovati. Da bi smo zaista okrepili i dušu i tijelo.

Alojzije Firanj

Župnici župe sv. Nikole Tavelića

Gradnju crkve i prvu skrb o vikariji obnašao je župnik Presvetog Trojstva Ivan Juriga. Nova župa sv. Nikole Tavelića ustrojena je 9. listopada 1986. godine. Za upravitelja župe izabran je vlč. Lazar Novaković, a zatim je župu preuzeo dekan Josip Pekanović. Poslije njega dolazi Franjo Ivanković, pa se ponovno u župu vraća Lazar Novaković. U ovo naše vrijeme skrb o župi preuzeo je vlč. Marinko Stantić.

Granice župe sv. Nikole Tavelića - Sombor 3

Župa počinje od željezničke postaje »Strilić« kod odvajanja asfaltna ceste za Bački Monoštor, a na desno je granica korita Mostone – od kojega lijeva strana pripada župi sv. Nkole te sve prema Biliću i Rančevu – što isto pripada župi, a dalje je

područje lijevo od granica župe Svetozara Miletića, Stanišića i Riđice, te cijelo područje bivše župe Kruševlja s Rastinom, koje se u povratku do granica župa Bački Breg, Kolut, Bezdán, Bački Monoštor s cijelim područjem sve do željezničke pruge i bivšim majurom »Vamošer«, zajedno s naseljem Majevica, te dalje Monoštorskim putem dolazimo do korita Mostonge, gdje se završava područje župe sv. Nikole Tavelića.

Vjernici župe sv. Nikole Tavelića i danas sudjeluju u akcijama u svojoj župi i uljepšavaju svoju crkvicu: izgrdili su zid između oltara i sakristije, podigli odijum za oltar, zamijenili ploče na vrhu crkve, na ulazu podigli novi krov, obojili cijelu crkvu, obojili ogradu, stavili nove žlijebove. Svojim prilozima, poput svojih predaka, materijalno pomažu svoju crkvu. Gospodin Blagoje Tokić darovao je slova alfa i omega – simbol početka i kraja i svetohranište. Vjerski život na Bezdanskom putu i danas je aktivan. Vjernici vole svoju župu i s ljubavlju brinu o njoj.

Alojzije firanj

Najstariji i doživotni počasni član Upravnog odbora Društva

Josip Markovinović

Najstariji član Društva i doživotni počasni član njegovog Upravnog odbora Josip Markovinović rođen je 1. rujna 1919. godine u Gornjem Lapcu u Lici, na prostoru zvanom Ličko Pounje. Taj siromašan lički kraj zahvaća periferne dijelove Hrvatske i graniči se sa susjednom BiH, a podalje je i od važnijih prometnih pravaca ovog planinskog prostora. U gospodarskom pogledu, kako u prošlim vremenima tako i sada, ubraja se u najnerazvijenije krajeve gorske Hrvatske.

Pučanstvo ovog prostora ranije je u cijelosti bilo vezano za poljoprivredu, većina njegovih žitelja bila je nepismena, a priraštaj stanovništva bio je izrazito visok. Gornji Lapac, malo seosko naselje s razbacanim kućama po okolnim brdima, skoro je u cijelosti nastanjen Hrvatima, za razliku od Donjeg Lapca, čiji su žitelji Srbi. Gornji Lapac nije imao niti svoju crkvu, nego je pripadao katoličkoj župi susjednog Boričevca, u kojoj je Josip i kršten. A taj je Boričevac nekada bio žarište ličkih Bunjevaca. U prošlosti, zbog čestih upada i razne torture Turaka, dolazilo je do neprekidnog iseljavanja tog siromašnog katoličko-bunjevačkog puka. Emigracijske tikove i poslije su poticali razni sukobi i materijalna bijeda. Kao i mnoge druge obitelji i obitelj Markovinović je napustila pradedovsko ognjište, te »trbuhom za kruhom« krenula u bogatije krajeve panonske ravnice.

Društvo »Hrvatski radiša« iz Zagreba, humanitarna organizacija u razdoblju između dva svjetska rata, preuzimalo je skrb o djeci siromašnih roditelja, prvenstveno iz pasivnih krajeva, te se skrbrilo o njima, nastojeći ih naučiti određenim zanatima. Akcije ovog društva prvenstveno su financirali ranije iseljeni sjevernoamerički Hrvati. U Sombor je, posredstvom Društva, dospjelo oko 70 mladića iz najpasivnijih krajeva Hrvatske (Hrvatskog zagorja, Like, Dalmatinske zagore, Gorskog kotara, okoline Jastrebarskog i dr.). Povjerenici za prihvatanje ovih mladića u Somboru bili su: Stipan Dujmović, dr. Ladislav Vlašić te Stipan Periškić, a od izuzetno vrijednih aktivista na ovom

planu još su bili: dr. Mato Škrabalo, odvjetnik, Fabijan Hajduković, veterinar i Ante Nikić, sudac. Na povezanost naših aktivista i »Hrvatskog radiše« upućuje i činjenica da je stijegu Privrednog podmlatka »Hrvatskog radiše«, što se i sada čuva u prostorima Hrvatskog doma, 22. listopada 1939. godine kumovao dr. Josip Torbar, tada ministar u Vladi Kraljevine Jugoslavije.

Tako je i naš Josip Markovinović, kao dječak sa svojih 13 godina, 1933. godine dospio u Sombor, gdje živi i danas, a

Osim našeg Josipa, koji je izučio kolarski zanat, navešćemo još neke dječake koji su posredstvom »Hrvatskog radiše« ovdje bili smješteni i izučili zanate: Bolta Babić (pećar), Milan Jagić (pećar), Toma Lipovac (krojač), Ivan Dekanić (fotograf), Toma Holjevac (električar), Luka Cvitković (obučar), Antun Mutak (torbar) i drugi. Slično ovim hrvatskim dečkima »Privrednik« iz Beograda preuzimao je i zbrinjavao srpsku djecu iz pasivnih krajeva. To su dva dobrotvorna društva, jedan jednog, a drugi drugog naroda.

ovaj grad u svakom pogledu smatra svojim. Zaposlio se kod kolara Emila Kečkeša, gdje je od 11. kolovoza 1933. do 11. kolovoza 1937. godine izučio kolarski zanat. Niz godina je poslije radio i imao zajedničku tvrtku sa svojim ranijim majstorom, da bi 1951. godine osnovao vlastitu samostalnu kolarsku radionu. Konačno, koncem 1985. godine s 38 godina radnog staža odlazi u zasluženu mirovinu.

Po dolasku u Sombor Joso se odmah uključio u rad Križarskog društva, a član je HKD »Mirosljub« od osnivanja, tj. od 1936. godine. U Društvu je obavljao poslove blagajnika, domaćina, pročelnika Folklorne sekcije, a od kada je zašao u ozbiljne godine, skupa s Josom Dorotićem i Stipanom Ivanovićem proglašen je doživotnim počasnim članom Upravnog odbora HKUD »Vladimir Nazor«. U te, danas rijetke članove Društva od osnivanja spadaju još Kata Pozder (rođ. Bogdan) te Klara Hasnoš (rođ. Gromilović).

Sa svojom vjernom suprugom Katicom, rođ. Zidarević, koja potječe iz stare i poznate somborske obitelji, Josip ima dva sina: Zvonka, odvjetnika, koji je uz to i predsjednik Somborskog tamburaškog društva, a ranije je bio i jedan od članova ansambla »Ravangrad«, i Tomislava, ekonomista. Zvonko i njegova supruga Ljiljana, glumica, imaju dvoje djece – dva studenta: Tijan i Borka, dok Tomislav i supruga Mirjana, dipl. pravica, imaju sina Filipa, dipl. redatelja i kćerku Ninu, studenticu.

Kao umirovljenik, ponositi otac i djed, sada udovac u ozbiljnim godinama, Josip se rado i s ponosom sjeća minulog vremena, svojih predaka i svog života, koji nije bio niti lak niti jednostavan. Sjeća se i onog planinskog prostora s kojeg je kao dječak došao u ovaj ravničarski bački prostor i grad, koji ga je srdačno primio i u kom je zasnovao svoju obitelj. Ponosan je i na svoje potomstvo, a diči se i HKUD-om »Vladimir Nazor«, kojemu punih 70 godina pripada.

Matija Đanić

Knjižnice i čitaonice u Bačkom Monoštoru do Drugog svjetskog rata

Kao veće mjesto Bački Monoštor je koncem XIX. i početkom XX. stoljeća imao veći broj obrtnika, trgovaca i gostioničara, nešto srednjoškolaca, studenata, prosvjetnih djelatnika, svećenika, šumara i drugih intelektualaca. Bili su zaposleni u privatnom sektoru, školi, zdravstvu, općini, brodogradilištu i šumarstvu sela ili u drugim mjestima. Nastojali su ići u korak s vremenom, pa su pojedine stečevine civilizacije razvili i u mjestu. Tako su, između ostalog, osnivali knjižnice i čitaonice, jer su u njima vidjeli napredak. One su nastajale u kulturno-umjetničkim i drugim društvima, a neke su djelovale samostalno, s knjižnim fondom na više jezika. O većini nekadašnjih knjižnica i čitaonica mogu se napisati veći radovi, a ovdje su o njima izneseni samo najosnovniji podaci.

U vrijeme Austro-Ugarske, točnije 1891. godine, u Bodrog Monoštoru, tj. današnjem Bačkom Monoštoru, osnovano je omladinsko društvo pod imenom BODROGH-MONOSTORSZEGHI EGYESULET. Za potrebe članstva Društvo je imalo manji knjižni fond, koji je bio inventariran. Jedno vrijeme knjige je nabavljao i na čitanje izdavao Mato Kovač u Dolskoj ulici, tada broj 35. Knjige su bile na mađarskom i hrvatskom jeziku – koje su kupovane u Zagrebu. Omladinsko društvo radilo je do kraja Prvog svjetskog rata.

Mađarska narodnost u selu osnovala je 1894. godine MONOSTORSZEGHI OLVASOKOR (Mađarsku čitaonicu). Prigodom osnivanja imala je 54 redovita i 16 pomažućih članova. Čitaonica je bila pretplaćena na novine i časopise, imala je knjižni fond, pripremala kulturne priredbe, organizirala igranke i zabave, povremeno je držala plesnu školu modernih igara, a raspolagala je i s dva biljara. Počela je s radom u kavani, gdje je koristila dvije prostorije. Među osnivačima i u upravi bio je gospodarski dobrostojeći Nándor Vamoser, koji je o svom trošku odmah počeo zidati zgradu za Mađarsku čitaonicu, a za nju je kupio i novi namještaj. Nove prostorije svečano su otvorene 17. studenog 1894. godine, s odabranim kulturnim programom. Na otvorenju su, osim članova i predstavnika mjesnih vlasti i inteligencije, bili brojni i ugledni gosti iz Subotice, Sombora, Apatina, Bezdana, Stanišića, Riđice, Kupusine, Mohača i Hercegsantova.

Koncem 1897. godine u jednim somborskim novinama pojavio se članak da je u Bačkom Monoštoru osnovana NOVA ČITAONICA. Poznata su njena dva predsjednika: svećenik Béla Nagy i bilježnik Oskár Tesrényi. Za sada nema podataka je li riječ o nastavku rada nakon eventualne krize postojeće Mađarske čitaonice ili je stvarno riječ o novoformiranoj čitaonici. O njenom daljnjem radu i dugovječnosti također nema podataka.

Obrtnici i trgovci, većinom Mađari, osnovali su 1908. godine OBRtni KRUG. Društvo je imalo odobrena pravila za rad, u više općinskih i sreskih akata tretira se kao kulturna institucija. Imala je čitaonicu s tiskom i knjižni fond. Obrtni krug okupljao je do 210 članova i bio aktivan do početka Drugog svjetskog rata na našim prostorima.

U 1919. godini počele su pripreme, a 1920. godine je osnovana ŠOKAČKA ČITAONICA, koju je narod nazivao i Kasina. Imala je odobrena pravila. Prvi je predsjednik bio svećenik Paja

Vidaković, a radila je u kući Adama Pavoševa, u Ulici oslobođenja broj 46. Na glavnoj skupštini 25. veljače 1930. godine promijenila je naziv u Jugoslavensku čitaonicu. Radila je do početka Drugog svjetskog rata na našim prostorima.

Njemačko kulturno-prosvjetno društvo ili Mjesna grupa ŠVAPSKO--NJEMAČKOG PROSVJETNOG SAVEZA (KULTURBUND) osnovana je 1925. godine. U najboljem razdoblju imala je do 203 člana od 1433 Nijemca, koliko je tada u selu živjelo. Društvo je imalo 140 knjiga. Primalo je tisak, organiziralo predavanja, priredbe, igranke i zabave. Radilo je do oslobođenja sela u Drugom svjetskom ratu.

U 1928. godini u Bačkom Monoštoru postoji DOM ZANATLIJSKE OMLADINE. U odboru koji je brojao 22 člana, Antun Plavšin je bio knjižničar. Na temelju ovoga pretpostavljamo da su raspolagali i knjižnim fondom. Knjižnica je prihode dopunjavala prodajom pića. Naime, Dom zanatlijske omladine imao je ugostiteljsku jedinicu.

SOKOLSKO DRUŠTVO je utemeljeno 1929. godine. U trenutku osnivanja imalo je 60 članova, koji su vežbali na spravama u jednoj učionici takozvane Male škole. Pokraj toga držali su predavanja, pripremali kulturne programe, bili pretplaćeni na novine i časopise, a imali su i knjižnicu sa 154 knjige. Društvo je okupljalo puno mjesne inteligencije za seoske prilike i bilo je aktivno do početka Drugog svjetskog rata na ovim prostorima. Prema izvještaju Državne narodne osnovne škole »Josip Juraj Strossmayer« broj 250 od 28. lipnja 1932. godine, škola je imala značajan knjižni fond. Tako je đačka knjižnica raspolagala s 450, a nastavnička s 514 knjiga.

U jesen 1933. godine osnovano je KRIŽARSKO BRATSTVO I SESTRINSTVO, čiji je duhovni vođa u selu bio svećenik Ivan Lebović. Okupljali su djecu i mladež, a sastanke održavali u jednoj kući u Dolskoj ulici. U početku su bili pretplaćeni na pet listova i časopisa, a raspolagali su i knjižnim fondom iz kojeg je članstvo moglo posuđivati knjige.

Početak 1940. godine osnovano je HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO »ŠOKAC«. U pravilima Društva, u članku četiri, točka c, stoji da Društvo svrhu ostvaruje i: »...držanjem čitaonice i knjižnice«. O aktivnosti ove knjižnice i čitaonice za sada nema pisanih tragova. Društvo je radilo do oslobođenja sela u Drugom svjetskom ratu.

Neznatan broj knjiga (sedam) imala je pred Drugi svjetski rat i mjesna Vatrogasna četa.

U daljnjoj prošlosti, novosti iz svijeta, većih gradova i drugih sredina sporo su stizale do Bačkog Monoštora. Do Drugog svjetskog rata u selu nije bilo kioska ili prodavaonice tiska. Rijetki pojedinci su na tisak bili pretplaćeni i dobivali su ga preko pošte. Zbog toga su posjeti knjižnicama i čitaonicama bili značajni. Knjižnice i čitaonice su upotpunjavale odgoj i opće obrazovanje i pomogle u novim saznanjima. Istovremeno su bile izraz želje za druženjem i obogaćivanjem društvenog života u vrijeme kad je bilo malo slobodnog vremena, a puno teškog rada i preživljavanja. Pojedine su knjižnice i čitaonice imale aktivnosti kao današnja kulturno-umjetnička društva.

(Iz rukopisa: Kulturni mozaik Bačkog Monoštora)

Ivan Kovač

Marija Feher

Tiha i krajnje skromna naša sugrađanka Marija Feher potječe iz Nenadić salaša. Tu, u području Kočeva, u poznatoj obitelji zemljoradnika Josipa Pletikosića i njegove supruge Jage, rođene Jurišić, Marija je 6. rujna 1946. godine ugledala ovaj svijet. Ovdje je i pohađala osnovnu školu, a tu je i stjecala prva životna i radna iskustva. Udajom za Ivana Pekanovića iz Gradina salaša rodila je sina Antuna. No, pošto joj je suprug brzo preminuo, nešto se kasnije udala za Antuna Fehera iz Čonoplje s kojim ima sina Josipa. Nažalost, i ovoga je puta sa svojih šezdesetak godina ponovno ostala udovi-

ca. Ima troje unuka: Jelenu i Dejana od Antuna, te Renatu od Josipa.

U dvorištu svoje kuće u Čonoplji stvorila je pravi raj od raznovrsnog i predivnog cvijeća. Upravo gajenje ovog plemenitog bilja pričinjava joj posebno zadovoljstvo i potiče je na poetsko stvaralaštvo. Pisanjem stihova bavi se već petnaestak godina, a uz to opisuje i naše starinske običaje, kao što su – prela, polivači, dužionice i dr. Želja joj je da se ovi nama tako dragi i specifični običaji ne zaborave. Opisuje kako ih ona doživljava, ali i kako su ih doživljavale njena majka i baka.

Svoje pjesme objavljuje u: Miroljubu, Katoličkom mjesečniku »Zvonik«, Subotičkoj Danici i Liri naivi. Koautorica je i knjige »Žetvene svečanosti«. Do sada je napisala oko 200 pjesmica.

Članica je KUD-a »Bunjevačka grana« u Čonoplji od 2001. godine, tj. od utemeljenja ove udruge. Tu čita svoje sastave, glumi i zapisuje tradicionalne običaje, a Društvo je o tome snimilo i prigodni CD.

Njezine pjesme u velikoj mjeri odražavaju njezino raspoloženje – tugu i bol, sreću i radost, a tu su i opisi naših polja i salaša, a zatim i pjesme duhovnog sadržaja.

M. Đanić

MOJA BAŠTA

Ja nadoh sriću u pismi i cviću,
Kroz pismu moj život pišem
Cvīcu se radujem
Gledam ga i mirišem.

I kad svanu rujna zora
Cvīce mi maše sa prozora,
Dok zelene listove nježno niše
Ja osiĉam kako diše.

A u mom srcu želja se budi
Kad bi ko cvīce svi bili ljudi,
Kad bi svi bili kao bašta moja
Cvitovi bili, žuti i plavih boja,
Razni listova i stabla ima,
Al jedno je sunce potrebno njima.

Sve jedno drugo grli i voli
Al dok živi ono te moli
Ne gazi koren stabla moga
Jer majka zemlja plaĉe zbog toga.

I dok ovu pismu sastavljam
Ja razno cvīce u buket stavljam
I tako zagrljeni u buketu,
Ja želim da u cilome svitu
Ta ljubav i lipota se budi,
Kao moja bašta da se svi vole ljudi,

Marija Feher

Marija Matarić

Naša uvažena sugrađanka, dugogodišnja članica Društva i jedna od talentiranih pjesnikinja-amaterki Marija Matarić rođena je 30. sijeĉnja 1933. godine u salašima Matarići, somborskog prigradskog naselja Gradina.

Prokopavanjem Velikog baĉkog kanala, još početkom XIX. stoljeća, ovi su salaši odvojeni od jezgre Gradine te, kao izolirani i bez neophodnih prometnica, kao i drugih elementarnih steĉevina suvremene civilizacije, postupno su odumirali, tako da su sada u cijelosti napušteni. Na njih podsjećaju samo žalosne ruševine. Ovdje je 1981. godine rođeno posljednje dijete – mala Marina Matarić.

Kao najmlađe od petero djece svojih roditelja Andrije i Katice, rođ. Strilić, Marija je po završetku osnovne škole i gimnazije, uz rad završila i prvi stupanj Ekonomskog fakulteta u Subotici, te stekla zvanje ekonomistice. Prvo je radila u Zavodu za statistiku Sreza Sombor, a 1963. prelazi u zadrugu »Boja«, kao financijski knjigovođa, odakle 1985. godine, zbog narušena zdravlja, odlazi u mirovinu.

Ne računajući mladalaĉke-dječje sastave, Marija se ozbiljnijim poetskim stvaralaštvom počela baviti tek 1995. godine. Svoje sastave objavljuje u zbirka-ma »Lire naive«, kalendaru »Subotička

Danica«, katoličkom listu »Zvonik«, »Hrvatskoj rijeĉi«, te u »Miroljubu«. Uzori su joj najpoznatije poete ovog južnoslavenskog prostora, ĉije brojne sastave i danas s oduševljenjem i ponosom citira.

Osobno, ĉesto razmišlja i sanja o minulim vremenima, ponekad je ĉak i opterećena proteklim zbivanjima, a trvenja i diobe unutar istog naroda izuzetno joj teško padaju. Njeni sastavi razotkrivaju njen osobni pogled o zbivanjima u društvu, ali i u njoj samoj, te želju za uzajam-

nmim razumijevanjem i suradnjom svih ljudi dobre volje. Isto tako, kroz njih ona ispoljava i svoja vjerska osjećanja te se za pomoć ĉesto obraća i Svevišnjem.

Marijin suprug, inženjer Stevan Utješinović (1916.-1996.), nekada praški student, rođen je u Villányu, u mađarskom dijelu Baranje, te je nakon Prvog svjetskog rata sa svojim roditeljima, kao optant, naseljen u Mileševu, selu blizu Baĉke Topole. Bio je tolerantan i poštovao je običaje svoje supruge. Udajom za njega, Marija nije mijenjala ĉak ni svoje prezime.

M. Đanić

NADA

Nada je na kamenu trava.
Nada je u pustinji oaza.
Nada je zdravlje bolesnika.
Nada je sjajna i jedina
zvijezda zatoĉenika.

Nada je sunce što nas grije.
Nada je dijete što se smije.
Nada je sumnja što nebo para
i svu nepravdu obara.
Istinu na pijedestal stavlja
i njoj se jedinij klanja.

Nada raj nebeski na zemlji stvara.
I zato Nada ne napuštaj mene
u ove noći zimske, duge, usamljene.
Istina i nada su zvijezde neba.
Zvijezda ĉesto na zemlju pada.
Razlika jest:
Istina prva a nada posljednja strada.

Marija Matarić

Osnovana Literarna sekcija u HKUD »Vladimir Nazor« Sombor

Poziv ljubiteljima lijepe rijeĉi

Na sjednici Upravnog odbora održanoj 12. lipnja 2007. godine u prostorijama Društva, kojom je predsjedao predsjednik Sima Raić, dopredsjednica Marija Šeremešić predložila je da se u okviru Društva osnuje literarna sekcija. Prijedlog je jednoglasno usvojen. Iz Sombora ima najviše članova Lire naive, a oni bi bili početno sjeme ove sekcije, i preko ovog članka apeliramo na sve ljubitelje lijepe rijeĉi da se učlane u ovu sekciju, kako bismo se što više omasovili, družili, ĉitali svoje pjesme, nastupali... Sastajali bi se jednom mjeseĉno ili kako se već dogovorimo.

Za proĉelnika ove sekcije izabran je Antun Kovaĉ, a za voditeljicu Katarina Firanj.

Izložba slika i projekcija dokumentarnog filma

Slike, stihovi i prijatelji Cecilije Miler

Ljubitelji lijepih slika, prikladnih stihova i ugodne glazbe, te prijatelji Cecilije Miler imali su 12.

svibnja rijetku prigodu da, uz dokumentarni film Rajka Ljubića o stvaralaštvu ove naše vrijedne i izuzetno talentirane sugrađanke, sagledaju njezin životni put i dostignuća njezinog umjetničkog stvaralaštva. Ovaj vrijedan i izuzetno sadržajan program zajednički su organizirali HKUD »Vladimir Nazor« i Hrvatska čitaonica iz Subotice.

Već sam ulazak u Veliku dvoranu Društva u kojoj je bilo skladno raspoređeno 12 lijepih, velikih slika ove slikarice, uz prigodne melodije koje je na stihove autorice uglazbio član Društva Emil Antunić, stvorena je rijetko ugodna atmosfera.

Pozdravljajući sve nazočne predsjednik Društva Šima Raič je posebice naveo članicu Izvršnog odbora HNV-a Antoniju Čotu, ravnateljicu Hrvatske čitaonice u

Cecilija Miler je rođena u našem gradu 1944. godine. Članica je »Likovne grupe 76« u Somboru od 1983. godine. Slikarica je pejzažistica tehnikama ulja, akrila i akvarela na svili. Do sada je imala 9 samostalnih izložaba i 118 kolektivnih u zemlji i inozemstvu. Sudionica je smotri likovnog stvaralaštva amatera Srbije i Crne Gore 1995., 1998. i 1999., te svih pet smotri stvaralaštva amatera Vojvodine između 2002. i 2006. godine. Dobitnica je pohvalnice i specijalne nagrade za radove na svili od Zavoda za kulturu Vojvodine.

Kao članica našeg HKUD-a Cecilija je osnivačica Likovne kolonije »Colorit«. Ilustratorica je knjige poezije »Dragocjena blizina« Blaženke Rudić iz Subotice, zatim dječje knjige »Pripovitke za laku noć« i »Rozlinkavi zec« Balinta Vujkova, a i knjige »Žetvene svečanosti«.

Osim slikanja Ceca se bavi i pisanjem kako poetskih, tako i proznih sastava. Sudionica je smotri »Lira naiva« u Subotici i »Svitanje riječi« u Rešetarima. Svoje sastave objavljuje u kalendaru »Subotička Danica«, katoličkom mjeseč-

beskrajna ravnica sa svojom prirodnom vegetacijom, tu su plodna pšenična polja i zasadi suncokreta, snopovi kukuruzovine i stari salaši, te plavljene površi, a tu su i nebeska prostranstva sa šarenilom razbacanih oblaka. Dakle, odraz njene duše se osjeća u svim njenim djelima, kako je to istaknuo i naš gost Dako Kecman. Ovome dodajmo još i ocjenu akademskog vajara Petera Mrakovića: »Motivi (njezinih) slika su postavljeni čvrsto, studiozno, krajnje profesionalno, vodeći računa o svakom detalju.«

Matija Đanić

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi 4 puta godišnje). List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«, 25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, tel. 025/38-173; fax: 025/26-019.

Nakladnik: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

tel/fax: 024/553-355
hrvatskarijec@tippnet.co.yu
www.hrvatskarijec.co.yu

Za nakladnika: Zvonimir Perušić
Urednik Nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«: Milovan Miković

Uredništvo: mr. Matija Đanić, glavni i odgovorni urednik lista, Antonija Čota, zamjenica glavnog urednika, Zoran Čota, Alojzije Firanj, Antun Knežević, Antun Kovač, Josip Pekanović, Šima Raič, Damir Šeremešić, Pavle Matarić. Lektorica: Katarina Vasiljčuk
Tehnički urednik: Thomas Šujić
Prijelom teksta: Jelena Ademi
Urednica fotografije: Nada Sudarević

List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583/2.2.1998.

Tisak: »Rotografika« doo Subotica
E-mail: so.v-nazor@neobee.net
Web strana: tippnet.co.yu/media/miroljub
Naklada: 900 primjeraka

Subotici Katarinu Čeliković, našeg uvaženog slikara Savu Stojkova, župnika preč. Josipa Pekanovića, redatelja Rajka Ljubića, počasnog predsjednika HKUD »S. S. Kranjčević« iz Bačkog Brega Jozu Kolara, te predstavnike medija.

Sa svoje strane nazočnima se obratila i Cecilija Miler recitirajući svoju pjesmu »MOJA RAVNICA«, pjesmu koja u pravom smislu oslikava njezino likovno, ali i poetsko stvaralaštvo.

Prikaz životnog puta Cecilije Miler te njenog likovnog i poetskog stvaralaštva iznijela je dopredsjednica Društva Marija Šeremešić.

niku »Zvonik« i »Miroljubu«, te u zbirka-ma »Lira naiva«.

Sudionica je Trećeg festivala bunjevački pisama 2003., kao i Hosana festa s pjesmom »Aleluja«. Ove je pjesme, kako je već navedeno, uglazbio Emil Antunić.

Film Rajka Ljubića »NEBO U OKU« u trajanju od 40 minuta praćen je s posebnim zadovoljstvom. Putem njega dočarano je okruženje u kome živi i stvara ova naša sugrađanka, a autor filma je naveo i posebne razloge koji su ga inspirirali da o tome napravi ovaj vrijedan dokument.

Na svoja platna Ceca prenosi sve ono što vidi i što osjeća u sebi. Tu je ova

Veliki pozdrav svima vama koji čitate dječju stranicu. Ovo je uvodnik nove urednice ove stranice – Monike Vekonj. Kao što ste već mogli čuti, od rujna mjeseca prošle godine četiri učenice uče predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Imaju sate hrvatskoga dva puta tjedno i uče puno toga o samom jeziku, ali i o Hrvatskoj. One su vam

za ovaj broj napisale nešto o sebi i nadaju se da će iduće godine biti još frendova koji će im se priključiti na satima hrvatskoga jezika.

Dragi prijatelji, možete nam slati vaše prijedloge, crteže, sastave, pisma i pjesmice, sa zadovoljstvom ćemo se družiti s vama.

Anja Krstić

Ja se zovem Anja. Idem u prvi razred skupa s Ivanom. Ja volim učiti hrvatski, jer je to što učimo lako i lijepo se družimo. Jako volim i srpski, i engleski jezik, i tjelesni odgoj.

Emina Firanj

Ja se zovem Emina Firanj. Idem u treći razred OŠ »Bratstvo-jedinstvo«. Moji omiljeni predmeti u školi su: hrvatski jezik, srpski jezik i vjeronauk. U slobodno vrijeme volim igrati igrice na kompjutoru. Kada narastem voljela bih biti učiteljica ili modna dizajnerica.

Ivana Vilim

Ja se zovem Ivana Vilim. Jako volim sate hrvatskoga jezika, jer puno učimo i mnogo toga naučimo za jedan sat. Pokraj hrvatskoga volim i sve druge predmete u školi, a osobito se volim igrati s prijateljima na velikom odmoru.

Martina Čeljuska

Ja se zovem Martina i imam osam godina. Idem u prvi razred. Ja volim hrvatski, jer se na satima igramo i tako naučimo puno toga. Osim hrvatskoga volim i matematiku.

Alergijske reakcije

Zaštita i pravovremena reakcija

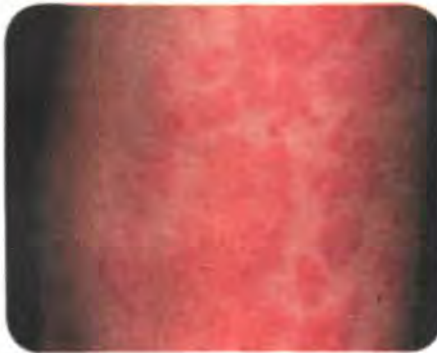
Izraz alergija odnosi se na neprirodnu reakciju obrambenog sustava na tvar, koja obično nije škodljiva. Alergije se javljaju u raznim oblicima i razlikuju se po težini od blago neugodnih simptoma do onih opasnih po život. Procjenjuje se da petina stanovništva razvijenog svijeta pati od alergija. Iako se alergije rasplamsavaju i smanjuju tijekom cijelog života, najčešće se javljaju u mladosti, a nove alergije nakon četrdesete godine života su rijetkost. Najteži oblik alergijske reakcije je anafilaktički šok, koji može biti i smrtonosan.

Anafilaktički šok počinje nekoliko minuta nakon izlaganja alergenu i brzo napreduje. Ispoljava se naglim nastankom crvenih promjena po koži, slično osipu, koji se brzo širi. Također, javlja se svrab, a nerijetko i otok usana i jezika, ubrzano lupanje srca, osjećaj gušenja i malaksalosti. Mnogo prije nego se ovi simptomi jave neophodno je javiti se liječniku, jer što se duže čeka, izgledi za pravovremeno stizanje pomoći su sve manji. Ukoliko se dulje čeka i dođe do osjećaja gušenja ne treba više čekati, nego odmah zvati hitnu pomoć. Osnovna terapija ovakvih

su rijetke, zato je jedino bitno da se prepoznaju na vrijeme.

Postoji nekoliko vrsta alergija u odnosu na tvari koje ih izazivaju. Tako se alergije dijele na:

KOŽNE ALERGIJE – razni dermatitisi (zupaljenja kože), koprivnjača (izbijanje crvenih plikova po koži), najčešće na mjestu kontakta s alergenom ili na mjestu uboda insekta.

RESPIRATORNE ALERGIJE – alergijski rinitis koji se odlikuje svrabom očiju, nosa, grla, začepljenog nosa ili, pak, curenjem vodnjikave tečnosti iz nosa. Jedan oblik ovakvih alergija je i astma, koja se javlja prvenstveno kod djece, posebno kod one koja su sklona nekim drugim oblicima alergija.

ALERGIJE NA HRANU – najčešće se javljaju kod djece, i to one koja po prvi put uzimaju neke tvari kao novine u ishrani. U jako alergene materije kod djece spadaju: kravle mlijeko, bjelanak iz jajeta, kikiriki, pšenica, školjke, kukuruz, citrusno voće. Najčešće su manifestacije ove vrste alergija proljevi, povraćanje, oticanje jezika i one teže, koje smo već naveli.

ALERGIJE NA LIJEKOVE – najčešća je alergija na penicilin i najhitnije je da onaj tko počinje uzimati bilo kakve lijekove naglasi svom liječniku ili ljekarniku ovu alergiju. Također je česta alergija na aspirin, insulin i lokalne anestetike.

ALERGIJE NA UBOD KUKACA – najčešće ih imaju osobe koje već boluju od drugih oblika alergije. Ove su reakcije najčešće bezazlene, ali ukoliko se otok i

crvenilo u većoj mjeri počne širiti oko mjesta uboda neophodno je javiti se liječniku.

Suštna liječenja alergija je izbjegavanje alergogenih materija, tj onih koje i izazivaju samu alergiju!!! Ukoliko do alergijske reakcije ipak dođe, ovisno o obujmu i obliku, neophodno je zatražiti savjet i pomoć liječnika. Vremenom se nauči kako reagirati u ovakvim situacijama tako da, iako su alergijske reakcije česte, veoma rijetko dolazi do njihovog najtežeg oblika u vidu razvoja Anafilaktičkog šoka.

Dr. Marija P. Matarić

Obavijest

Treći svjetski sajam pčelarstva i svjetske pčelarske burze bit će održan u Italiji, u gradu Milanu, od 14. do 16. rujna 2007. godine.

Svjetski sajam pčelarstva i burza održat će se u Milanu u Italiji, gdje je rođen i gdje je umro milanski biskup sv. Ambrozije, zaštitnik pčelara i voskara. Središnja proslava manifestacije bit će njemu u čast i održat će se u bazilici sv. Ambrozija, trećoj po starosti crkvi u kršćanstvu, koju je izgradio sv. Ambrozije i u kojoj i danas počiva.

U Somboru, 5. travnja 2007.

Stipan Pekanović, predsjednik Svjetskog sajma pčelarstva i burze

teških stanja je davanje adrenalina i hitan transport u bolnicu radi nadgledanja pacijenta i eventualnog otkrivanja alergene supstancije, koja je izazvala alergijsku reakciju. Na svu sreću, ovakve reakcije

Godišnji sabor

Pokondirena tikva

Marijansko pjevanje

